

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Camilla Läckberg & Henrik Fexeus
MIRAGE

Copyright © Camilla Läckberg & Henrik Fexeus 2023
Published by agreement with Nordin Agency, Sweden
Originally published in 2023 by Bokförlaget Forum, Sweden
Translation Copyright © 2026 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-06082-9

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

KAMILA LEKBERG
HENRIK FOKSEVS

OPSENA

Preveo Mirko Bižić

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2026.

JOŠ ČETRNAEST DANA

Niklas je jeo polako, gledajući svoju porodicu sa druge strane stola. Bio je tek 17. decembar, što je značilo da je, za njegov ukus, bilo malo prerano za božićne ukrase, ali su on i njegova ćerka ipak odlučili da odmah počnu sa tim. Sto je bio ukrašen malim belim porcelanskim Deda Mrazovima, a soba je bila osvetljena toplim sjajem lampica za jelku. Shvatili su da bi drvo moglo da izgleda pomalo umorno do Badnjeg dana ako ga sada unesu unutra, pa su okačili kabl sa lampicama iznad stola i koristili ga umesto običnih sijalica.

Njegova ćerka nosila je pleteni džemper sa ušivenim crvenim i zelenim LED lampicama, a on je oko vrata vezao jarkocrvenu božićnu kravatu, da bi obrok učinio svečanijim. Odelo mu je bilo pepeljastosivo, kao i uvek. Postojale su granice njegovog ludila.

Prineo je ustima viljušku sa još jednim zalogajem pečenog ananasa glaziranog đumbirom, čilijem i medom. Smatrao je da to voće ne treba da se nalazi na tanjiru za večeru, ali njegova ćerka je volela ananas. Verovatno bi ga pre izabrala nego sočnu japansku govedinu iz Koebea. No dobro, ostaće više za njega.

Njegovo društvo za stolom bilo je podjednako zauzeto hranom kao i on, pa izgleda da nisu primećivali način na koji ih gleda. To je bila prava sreća – verovatno ih je gledao prilično glupavo, ali nije mogao da ništa protiv toga. U nedostatku boljeg opisa, osećao se opušteno. Ovo je bio jedan nov osećaj, iako na kraju nije trebalo mnogo da ga dosegne.

Za to nije bila neophodna blistava karijera – mada je bio izuzetno uspešan.

Niti je bio potreban veličanstven stan u Linegatanu u Estermalmu, iako je zaista visoko cenio dom u kom je živeo sa ćerkom.

Bilo je potrebno samo njih troje da sede zajedno za stolom.

Pokušaj atentata koji je preživio pre šest meseci – i koji je čak dospeo na stranice tabloida – ostavljen je u prošlosti. Tako će biti bar još šest meseci, dok se njegov poslodavac ne uveri da je bezbedan, ali Niklas je bio okružen obezbeđenjem toliko dugo da je te ljude skoro smatrao članovima porodice.

Porodica.

O tome se jedino i radilo. Njegova ćerka imala je šesnaest godina i bila je na putu da postane žena, a on je mislio da je obavio prilično dobar posao učeći je kakav je svet. Naravno da je ponekad govorila da ga mrzi, ali to je bez sumnje samo bilo tipično za tinejdžere. A preko puta njega sedela je njegova bivša žena. Da mu je neko pre šest meseci rekao da će njih dvoje ovako provoditi vreme zajedno, ne bi poverovao. Ni izbliza. Ali kliše je bio tačan – vreme je izlečilo sve rane. I sada su sedeli ovde kao arhetipska savremena porodica, jeli božićnu večeru mnogo pre vremena i uspevali da se međusobno ne mrze. Čak su razmenili božićne poklone.

U grlu mu se stvorila knedla i pogledao je kroz prozor da nijedna od njih ne vidi da su mu se oči napunile suzama. Sneg je blago i lepo padao napolju u tami. Svet je izgledao savršeno, kao na slici. A baš u ovom trenutku, to je važilo i za život. Prvi put godinama unazad, nije osećao napetost u ramenima. Nije ga bolela glava.

Zujanje iz hodnika upozorilo ih je da je neko pred vratima. Njegova ćerka je iznenađeno podigla pogled s tanjira.

„Ko je to? Subota je. Obećao si da večeras nećeš raditi zbog božićne večere.“

„Nemam pojma ko je“, iskreno je odgovorio, ustajući sa stolice. „Sigurno niko nije došao kod neke od vas, zar ne?“

I njegova ćerka i bivša žena odmahnule su glavom.

Niklas je izašao u hodnik i krenuo prema ulaznim vratima.

„Ako si naručio da dođe Deda Mraz, onda si u velikom problemu“, doviknula mu je ćerka iz kuhinje.

Ko god da je bio na vratima, obezbeđenje na ulici propustilo ga je posle detaljnog pretresa i provere. To što ga ljudi iz obezbeđenja nisu

unapred pozvali, ukazivalo je da se radi o nekome za koga ne mora prethodno da se pripremi pre nego što ga primi. Ekran visoke rezolucije sa unutrašnje strane vrata pokazao mu je ko je napolju: čovek sa biciklističkom kacigom, sa crvenom zvezdom na prsima. Brza pošta. To je objašnjavalo celu stvar.

„Da?“, rekao je Niklas otvarajući vrata.

„Niklas Stokenberg?“, upitao je čovek pomalo zadihano dok je vadio malu crnu kovertu. „Izvolite. Poruka za vas.“

Koverta je bila neobeležena. Niklas se namrštio uzimajući je i okrećući je u ruci. Ni na poleđini ništa nije pisalo.

„Od koga?“, upitao je podižući pogled.

Ali čovek je već otišao. Potrčao je niz šest nizova stepenica na ulicu do svog bicikla čim je predao pošiljku koja mu je bila poverena. Verovatno je već kasnio sa sledećom isporukom.

Niklas je zatvorio vrata i otvorio kovertu, u kojoj je našao parče belog papira. Kada ga je izvadio, shvatio je da je to vizitkarta – i to luksuzna. Na njoj nije bilo imena. Umesto njega je na posetnici bila odštampana nekakva cifra. Bila je to velika osmica sa obojenim donjim delom. Ispod nje je bio broj telefona. Osim toga na kartici nije bilo više ničega.

Niklas se ponovo namrštio. Nije prepoznavao taj simbol, a i broj telefona mu je bio nepoznat, ali nešto u podsvesti odmah mu je reklo da zna šta je ovo. Reklo mu je da je to bila poruka koju je očekivao mnogo godina, ali se nadao da je nikada neće zaista dobiti. Potiskivao je iz svog života očekivanje da će stići – a ni sada nije bio spreman za nju.

A opet, mogla bi to da bude samo neka reklama, pomislio je.

Postojao je samo jedan način da sazna. Izvadio je mobilni telefon iz unutrašnjeg džepa sakoa i pozvao broj. Ruke su mu drhtale.

„Zdravo, Niklase Stokenberg. Nadamo se da si bio zadovoljan našim uslugama u ovom periodu, koji je sada završen. Preostalo ti je još... četrnaest dana... jedan sat... i... dvanaest minuta... života.“

Čvrsto je stegnuo telefon, kao da pokušava da smrvi samu poruku dobijenu preko njega. Grlo mu se stegnulo. Nije više mogao da diše. Prostorija je počela da se okreće oko njega i morao je da se nasloni rukom na zid kako ne bi pao.

Iz kuhinje se začuo smeh; njegovu ćerku i njenu majku je nešto zabavilo.

Niklas je pao na kolena na tepih u hodniku. Bilo je dobro što je kupio jedan tako skup i debeo, inače bi povredio kolena, pomislio je. Čvrsto je zatvorio oči i pokušao da usredsredi misli. Znao je da će ovaj dan doći. Ali odbijao je da misli o tome. Nadao se da će biti pošteđen – uostalom, bilo je to pre toliko mnogo vremena.

„Gde si nestao, tata?“ pozvala je njegova ćerka. „Upozoravam te: ako oblačiš kostim Deda Mraza, obavestiću medije o tome.“

On se opet naslonio na zid i sporo uspravio, pa nekoliko puta pročistio grlo i pokušao da ispuni pluća vazduhom kako ne bi previše drhtao. Zatim se vratio u kuhinju.

Kada su ga njih dve videle, odmah su prestale da se smeju.

„Ko je to bio?“ užasnuto ga je pitala ćerka. „Izgledaš kao da si video duha.“

Njegova bivša žena je ustala.

„Sedi pre nego što padneš.“ Pomogla mu je da se spusti na stolicu. Prinela je ruku njegovom čelu.

„Nije bio niko“, rekao je on. „Pogrešna vrata.“

„Skroz si se oznojio. Osećaš li nesvesticu? Uzimaš li neke lekove? Da pozovemo hitnu pomoć? Pričaj sa mnom, Niklase.“

On je okrenuo glavu i pokušao da se osmehne ćerki.

„Nema razloga za brigu, Natali. Samo sam imao napad vrtoglavice.“

Natali je iskosa pogledala u majku. Niklas je sklonio ruku svoje bivše žene s ramena i čvrsto je stegnuo.

„Hvala ti, Mina, ali nema potrebe za hitnom pomoći. Uskoro će proći.“

Sneg koji je napolju padao više nije bio mekan i lep. Umesto toga je bio hladan i nesnosan, izolovao ga je u zatvoru zime. Nije mogao da se kreće, nije mogao da pobjegne.

Nije imao kuda da pobjegne.

Za dve nedelje biće mrtav. On, koji i dalje ima toliko nedovršenog posla. Zagledao se u Minu, otvorio usta da nešto kaže, pa ih ponovo zatvorio. Da li je učinio sve što je mogao za njih? Da li je bio dobar otac Natali? Da li će im nedostajati? Šta će njegova bivša žena reći na poslu?

Natalin džemper je nastavio veselo da svetluca u nijansama crvene i zelene.

Stvarno nije želeo da umre.

Posetnica mu je iz ruke ispala na pod i on ju je ostavio tamo.

Niklas je duboko uzdahnuo i protrljao bradu.

Prethodnih dvadeset godina bile su dobre. Vrlo dobre, zapravo. Ali baš kao što je rekao Mini: to će uskoro proći.

Za četrnaest dana, jedan sat i dvanaest minuta. Iako je to do sada verovatno već bilo deset minuta.

Vinsent je ležao na podu svoje svlačionice u pozorištu *Skala* u Karlstadu. Isključio je svetlo na plafonu i ostavio upaljene samo male sijalice oko ogledala za šminkanje. Tople sijalice bila su jedna od retkih stvari koje su podsećale na stereotipnu ideju o izgledu prostorija iza pozornice. Verovatno je to bio samo rezultat matrica nametanih iz Holivuda celog života, ali on je mislio da su sijaličice oko ogledala i lepe i romantične.

Nastup se završio pre sat vremena. Njegova ekipa bila je u punom zamahu na pozornici, demontirali su stepenište koje je vodilo odozgo iz svlačionica i prostorije za odmor. Trebalo je rastaviti i utovariti u dva velika kamiona kulisa, rekvizita i nemalu količinu opreme za rasvetu. Uvek su dovodili lokalnu radnu snagu da pomogne u utovaru, njegov menadžer Ula Fuhs bio je legenda u svetu švedskog šou-biznisa, ali ipak im je trebalo skoro tri sata da završe posao. Ljudi nisu znali da je za dva sata Vinsentove glamurozne zabave potrebno najmanje sedam sati nesumnjivo neglamurnog postavljanja scene i priprema koje su obavljali mnogobrojni ljudi. Svake noći.

Pažljivo je promenio položaj na podu. Linoleum ispod njega bio je neverovatno tvrd. Pogledao je u sofu i shvatio da je trebalo da legne na nju, ali za to je sada bilo prekasno. Mogao je samo da ostane da leži tu gde je bio.

Pozorište *Skala* bilo je puno neparnih – i zbog toga neprijatnih – brojeva. Plafon iznad pozornice bio je visok pet metara. On bi više voleo

da je bio visok šest. Sa plafona je visilo sedamnaest pokretnih šipki na koje su mogle da se kače rasveta i druga oprema. Ni to nije bio dobar broj. Sedamnaest i pet u zbiru daju dvadeset dva, što su dve dvojke. To je već bilo bolje. Štaviše, dva plus dva je četiri, što je bio ukupni broj nastupa u *Skali* koje je trebalo da ima na ovoj turneji.

Njegov kostim bio je okačen o vešalicu. Danas je nosio trodelno odelo, iako je ovo bio poslednji nastup pre Božića. Trodelno. Dođavola. Ta misao nije mu ranije pala na pamet. Odelo je značilo da će biti natopljen znojem pre nego što se nastup završi, pa se skinuo samo u majicu kratkih rukava i gaće čim je došao u garderobu. Zato bi možda izgledao malo manje mrtav ako bi neko banuo unutra, nego da leži na podu u odelu za nastup. Osmehnuo se samom sebi. Na greškama se uči.

Glasan tresak negde ispod njega naterao ga je da se trgne. Zvučalo je kao da se nešto slomilo. Vinsent je mogao da razabere Uline psovke čak i ovde gore, ali je odavno naučio da je neke stvari bolje ignorisati. Na početku je pokušavao da pomogne oko scenografije i rekvizita za svoje nastupe. Čuo je za užtogljene izvođače koji nikada ni prstom ne mrdnu i nije ih briga ni za šta osim za sopstveni nastup, a Vinsent nije želeo da bude takav. Ali je brzo shvatio da je na putu da postane upravo to. Bilo je bolje za sve koji su uključeni u posao da se on drži podalje dok ostali ne završe – a to je značilo da je imao bar još sat vremena da leži na tvrdom podu dok kamioni ne budu natovareni. To je bila sreća za njega, budući da mu se glavobolja vratila u punoj snazi. Na stolu pored bila je prazna čaša za vodu sa belim zrcima vidljivim sa unutrašnje strane stakla. Aspirin. Već neko vreme održavao se u životu pomoću lekova protiv bolova – a najradije je birao one u kojima ima kofeina. Razmišljao je da li da uzme još jedan, ali je zaključio da to verovatno ne bi činilo nikakvu razliku. Umesto toga je čvrsto zatvorio oči i uzdahnuo dok je čekao da glavobolja prođe, ili da bar malo popusti. Na prethodnim turnejama, obično je posle nastupa samo bio umoran. Misli su mu možda bile pomalo tromе. Glavobolje su bile nešto novo. Počele su da ga muče posle nastupa pre nekih šest meseci. Nije prošlo mnogo pre nego što su postale stalna pojava. Ponekad su bile приметnije, ponekad

manje primetne, ali uvek su bile tu. Jake. Ometajuće. Nije više mogao ni da se seti kako je to nemati glavobolju.

Odbijao je da veruje kako je to znak starenja, jer je tek za nekoliko meseci trebalo da napuni pedeset godina. Osim toga, njegovi nastupi nisu bili ništa naporniji sada nego što su bili ranije. Tako da su ostajale dve mogućnosti. Ili se radilo o tumoru na mozgu, ili je uzrok bio psihosomatski. Sumnjao je u ovo prvo jer nije bilo drugih simptoma. Ali, ako je glavobolja bila samonametnuta, šta je to, za ime sveta, izvodio? Da li je pokušavao samom sebi nešto da kaže?

Želeo je, kao i toliko često ranije, da je Mina tu sa njim. Ona bi verovatno pronašla dobar odgovor. Posle događaja od prošle godine koji su se vrteli oko Natali i Nove, uspeli su da se vide samo nekoliko puta. S jedne strane, oboje su bili zauzeti svojim životima – Vinsent se spremao za novu predstavu, a Mina je radila na novim istragama – a s druge strane, prag za međusobno viđanje i dalje je bio prilično visok ako u pitanju nije bio neki policijski posao. Ali, i kada bi uspeli da se vide, to je uvek bilo prekratko. Nikada nije bilo dovoljno. Glavobolja je bila blaža kad god je bio s njom, a senka koja je u njemu tako dugo boravila ostajala je ispod površine.

Njen detektivski tim opet je zadobio poverenje policijske vrhuške, što je značilo da je Mina uglavnom bila zauzeta poslom. A u retkim prilikama kada nije, Umberto iz *Šoulajf produkcije* kao da se odlučio da tajno rasporedi Vinsentove datume za nastupe na turneji tako da se nisu poklapali sa Mininim odsustvima sa skoro sadističkom preciznošću. Kao da su se njen šef i njegovi menadžeri uortačili da drže Vinsenta i Minu razdvojene.

A bilo je tu još nešto. Zagonetka u njegovoj radnoj sobi kod kuće, koju se nije usuđivao da joj pomene, sa kojom se nije bilo nimalo lako suočiti. Sada, kad razmisli o tome, ona je mogla da bude uzrok njegove glavobolje. U svakom slučaju, počeo je sve više da razmišlja o njoj tokom jeseni – ali nije uspevao da je reši. Znao je samo da je bio u pravu što je pretnju koju je predstavljala shvatao ozbiljno.

Ko god da mu je poslao prvu poruku pre šest meseci, očigledno je posedovao ogromno strpljenje. Vinsent nije hteo da gñjavi Minu time. Moraće to sam da reši.

A ipak, posle svakog nastupa nadao se da će je zateći kako ga čeka u nekom krilu zgrade, baš kao kada su se prvi put sreli u Jevleu. Naravno, nikada se nije pojavila. Ona je imala svoj život, a on svoj. A činjenica je bila da su se viđali zaista retko.

Međutim, od kraja leta uspevao je da provodi mnogo više vremena s porodicom nego ranije. Bio je na štakama zbog slomljenog stopala, što je značilo da mesecima nije bio u stanju da se pojavi na pozornici. Umesto toga, prvi put, bio je kod kuće svake večeri – i svakog dana, kad smo već kod toga – baš kao što je njegova supruga Marija oduvek i želela. Ipak, posle samo nekoliko dana ispostavilo se da je to želela mnogo manje nego što je mislila. Čak su i deca počela sumnjičavo da se pitaju zašto je on stalno kod kuće.

A senka u njemu počela je da se pomera.

I zato niko nije bio srećniji od njegove porodice kada je nastavio da ide na turneje. Od tada je radio dvostruko više, često nastupajući dvaput na dan. Trik je bio u tome da bude neprekidno zauzet, da se ne zadržava na stvarima o kojima je bilo uzaludno razmišljati.

Zurio je u plafon. Da li ćelije mozga mogu da pregore? Da li je stvarno bilo moguće da je ošteti svoj mozak preteranom upotrebom? Verovatno ne. Ali svejedno će to proveriti, jer dok je u tom trenutku ležao na podu u pozorištu *Skala* u Karlstadu, delovalo je tako. Uzdahnio je, opet sklopio oči i dodao glavobolju na dugi spisak stvari sa kojima je hteo da razgovara sa Minom.

Akai je odlučno hodao po peronu stanice podzemne železnice. Odavno je naučio: ako izgledaš kao da znaš šta radiš, niko ti neće postavljati nikakva pitanja. Jarkožuti signalni prsluk koji je nosio takođe je obavljao svoj deo posla. Za umorne oči putnika u ovo doba noći, prsluk ga je, paradoksalno, činio nevidljivim. On je bio samo jedan od zaposlenih u metrou. Nisu obraćali pažnju na njega. On ovde, istina, i jeste došao da radi, na neki način. Samo ne na onaj način na koji su to pretpostavljali ljudi oko njega.

Stigao je do kraja perona i otvorio malu barijeru, vodeći računa da ne pokaže lice nadzornim kamerama postavljenim na plafon. Samo običan tehničar na putu do svog posla. Ništa više od toga. Srećom, kamere nisu mogle da snime zveckanje sprejeva u njegovoj torbi.

Kroz barijeru su ulazilo stepenicama koje su se spuštale sa perona u tunel. Stvarno nije voleo da bude u tunelima – bilo je previše opasno. Novi vozovi su bili mnogo tiši od onih starih, što je značilo da je, za one umetnike koji su nastavili da ulaze u tunele, rizik postao veći.

U svakom slučaju, on je odavno prešao na sopstveni umetnički izraz. Grafiti su bili za amatere. Njegov rad je bio usmeren na postere i šabloniranje. Sa retro izgledom iz devedesetih. Naravno, više nije bilo isto otkad je identitet njegovog idola Banksija navodno otkriven, ali Akai je mislio da to sve podiže na novi, izoštreni nivo. Njegove ranije izložbe u starom gradu u Stokholmu potvrđivale su tu teoriju. Bilo je skoro šokantno koliko su ljudi bili spremni da plate za njegove radove, iako nisu znali ko je on. Akai je bilo samo njegovo umetničko ime – baš kao i Banksi, nije imao nameru da otkrije svoje pravo ime. Njegov pravi identitet ostaće nepoznanica za umetnički svet.

Kada je ušao nekoliko metara u tunel, uključio je lampu na glavi. Tunel je bio dovoljno širok da omogući ekipama radnika da se kreću dovoljno daleko od šina. Znao je da prostorija za tehničko osoblje nije daleko. Tamo je devojka njegovog prijatelja, tehničarka u metrou, često radila. Akai je obećao prijatelju da će joj za rođendan dekorisati celu prostoriju. Plan je bio da se iznenadi ujutro kada dođe na posao, kada je ne dočeka obični sivi beton. Umesto toga će ući u šumu. Drveće i žbunje prekrivaće sve zidove, a u sredini će biti porodica trolova naslikana u stilu Jona Bauera*. Biće fantastično.

Prošao je pored slike u tunelu koju je ranije uradio. Na njoj je bilo prikazano nekoliko njegovih prijatelja. Neko je nažvrljao *Susi je bila ovde* preko lica jednog od njih. Prokleti vandali.

* John Bauer (1882–1918) – čuveni švedski slikar i ilustrator koji se uglavnom bavio pejzažima i motivima iz nordijske mitologije. (Prim. prev.)

Šljunak je krckao pod njegovim nogama. Vrata prostorije za tehničko osoblje iskrsnula su iz mraka, obasjana svetlošću njegove lampe. Zaobišao je veliku gomilu šljunka i stao. Nešto nije bilo u redu. Okrenuo se prema gomili šljunka. Bila je toliko velika da mu je dosezala gotovo do struka. Nije bilo čudno što tu dole u tunelima ima šljunka – ovde je bilo raznih stvari. Ali na nekoliko mesta je iz mase šljunka štrčalo nešto belo. Ta belina ga je podsećala na nešto što je video u filmu, iako nije mogao sasvim da se seti na šta tačno. Sklonio je malo šljunka u stranu i brzo se izmakao kada je video šta je to.

Kosti.

Mora da ih je neko ostavio ovde kako bi izveo neku bolesnu šalu. To je bilo jedino objašnjenje. Ali koja životinja ima tako velike kosti? Kada je povukao jednu od kostiju da je izvuče, šljunak je počeo da se pomera i kamenje sa vrha se otkotrljalo otkrivajući još nešto. Pod sjajem lampe na njegovom čelu sumorno mu se osmehivala lobanja.

Ljudska lobanja.

Akai nije imao pojma da li je prvo vrisnuo ili potrčao, ali je očigledno uradio i jedno i drugo.

JOŠ TRINAEST DANA

Mina je buljila u sendvič na tanjiru ispred sebe kao opčinjena. Zaista je ostvarila napredak. Ranije, hermetički zatvoren jogurt verovatno bi bio jedini prihvatljiv doručak za nju. A evo je sada, jede sendvič koji je mogao da bude izložen otprilike bilo čemu. A uživala je u večeri kod Niklasa prethodne večeri, iako je bilo neprijatno kada je postao onako uznemiren. Ali Natali ju je uveravala da mu se to nije pre dešavalo, a on se brzo oporavio. Mina se nadala da će ozbiljno shvatiti njen savet i ujutro otići lekaru.

Večera sa ćerkom i bivšim mužem... Život je ponekad stvarno mogao da krene najčudnijim putevima. Lagala bi ako bi tvrdila da je njen put kroz život bio jednostavan. Natali i ona imale su odnos sličan ča-ča-ča plesu – dva koraka napred i jedan nazad. A ipak, to je značilo

da su polako napredovale do situacije u kojoj su bile sada. Do trenutka kada su mogli zajedno da večeraju kao porodica – njih troje.

Mina je odgrizla zalogaj svog otvorenog sendviča, uživajući u kombinaciji putera, sira i bibera na tamnoj, skoro lepljivoj krišci hleba, potpuno svesna da bi isto ovako mogla da jede i parče torte, s obzirom na nutritivne kvalitete koje joj je ovo donosilo. Ali praznici su.

Pitala se kako će Vinsent proslaviti Božić. Hoće li to biti velika proslava sa širom porodicom, ili opuštenija varijanta? Osetila je ubod nekog osećanja, ali je odbacila pomisao da bi to mogla biti ljubomora. Nedostajao joj je. Bili su u kontaktu samo nekoliko puta od kada je on letos spasao Natali život. Postojalo je nekoliko razloga za to. Kao prvo, nijedno od njih nije bilo naročito dobro u ćaskanju. Kao drugo, Mina je bila veoma zauzeta dok je polako učvršćivala krhki odnos sa ćerkom. Peterova smrt takođe je za sobom ostavila prazninu – neophodnu udaljenost nametnutu bolom i tugom.

Osetila je kako je oči peku dok je razmišljala o svom pokojnom kolegi.

A bio je tu i nevažni problemčić što ona nije imala pojma šta njih dvoje znače jedno drugom. Razmišljala je o Vinsentu češće nego što je bila spremna da prizna samoj sebi, a on je imao porodicu. I veoma ljubomornu ženu. Mina nije nameravala da bilo koga uznemirava.

Umesto toga se zatrpala poslom, i to joj je bio izgovor što ga ne viđa.

U pokušaju da prestane da razmišlja o tome, naterala je sebe da se usredsredi na jutarnju emisiju na TV-u kojoj su gosti nešto brbljali. Pevač i kompozitor Niklas Stremsted bio je u studiju i izvodio je *Upali sveću*, svoj božićni klasik. *Trijada*? Zar se nije tako zvala grupa u kojoj je bio kada je napisao tu pesmu? Očajnički je pokušavala da se seti ko su bila druga dvojica u grupi, ali su joj na pamet pali samo Orup i Andeš Glenmark, koji su bili u drugoj grupi sa Stremstedom. Uvodne note začule su se na pozadini od upaljenih sveća, i osetila je kako je nevoljno uvlače u nešto što je podsećalo na božićni duh. Zapravo je mrzela Božić. U njenom detinjstvu, taj period godine bio je sve samo ne miran. Kada se preselila kod bake, bilo je bolje, ali su to bile veoma jednostavne proslave.

Mina je ustala da sipa sebi još kafe. Pogledala je svoj telefon na stolu dok je ponovo sedala na sofu. Možda bi trebalo bar SMS-om da čestita Vinsentu Božić? Pitanje je bilo samo kako bi on to protumačio... A opet, „Srećan Božić?“ teško se može protumačiti kao bilo šta drugo. Srećan Božić je srećan Božić: prenošenje želje da Božić bude srećan među prijateljima.

Posegnula je za telefonom i počela da kuca poruku. Zatim ju je obrisala. Onda je nastavila da kuca. Pa opet obrisala. Pa nastavila da sastavlja poruku i dodala smajlija posle reči *Srećan Božić*, ali se smesta predomislila. Vinsent nije bio čovek kome šalješ smajlije. Poslala je poruku.

Dok je Niklas Stremsted privodio svoju pesmu kraju, pokajala se što je to učinila.

Sneg je padao duže od nedelju dana. Vrt i drveće oko Vinsentove kuće u Tireseu bili su prekriveni nečim što je izgledalo kao debeli sloj vate. Dok je bio mali, voleo je sneg, ali taj njegov entuzijizam nestajao je s godinama. Možda je to imalo neke veze sa lopatom za sneg koju je trenutno držao u rukama. Sneg nije toliko zabavan kada ti moraš da ga čistiš.

Povrh toga, i dalje ga je sve bolelo posle putovanja noćnom linijom – kako su nazivali autobus za turneje sa ugrađenim ležajevima – iz Karlstada. Zaspao je tek kada je autobus stigao u Stokholm u četiri ujutro i stao kod Barnhusbrona, pored drugih autobusa koji su takođe stigli u grad u toku noći. Vinsent je uspeo da odspava tri sata dok je autobus bio na stajalištu pre nego što se taksijem odvezao kući, i dalje bunovan.

Bacio je pogled prema kuhinjskom prozoru, kroz koji je mogao da vidi svoju porodicu kako doručkuje. Obećao je da će očistiti stazu pre nego što Aston i Rebeka krenu u školu. Gurnuo je lopatu u sneg, podigao što je više mogao snega na njoj, i bacio ga na travnjak sakriven negde ispod sve te beline. Pred njim se otvorio mali četvorougao bez snega, a odozdo je provirivao šljunak sa staze. Bio je to bar neki početak. Ali je takođe samo isticao koliko još mora da čisti.

Uspravio se i rukama pritisnuo donji deo leđa. Dah mu se u oblacićima ledio. Hladnoća je stvarno stegla. Sneg obično nije padao pre

januara, ako uopšte padne. Ovako daleko na jugu, obično je bio samo bljuzgavica. Ali ovog puta meteorolozi su prognozirali zimu sa dosta snega, kakve nije bilo odavno. Njegov vrt već je bio pokriven sa petnaestak ili dvadeset centimetara snega, a tek su ušli u drugu polovinu decembra. Dok je tako stajao, sneg je ponovo počeo da pada i posipa njegov uredni četvorougao.

Sizif.

On je bio Sizif.

Sa uzdahom se vratio do prednjih vrata i naslonio lopatu na zid kuće. Deca će jednostavno morati da pregaze do puta kada dođe vreme da pođu u školu. Pre nego što je uopšte i stigao da otvori vrata, Aston se isteturao kroz njih u svom kombinezonu za sneg.

„Još snega!“ , povikao je. „Volim sneg!“

Aston se bacio na leđa i počeo da pravi anđela u snegu, uopšte ne obraćajući pažnju na hladnoću.

„Tata, možemo li danas po podne da pravimo tvrđavu od snega? Ili eskimsku kućicu? Molim te?!“

Vinsent je u glavi zamislio snežne tvrđave u kojima se on igrao kao dete. Pa, pored kojih se igrao, s obzirom na to da je većina tih „tvrđava“ bila samo uski prolaz prokopan lopatom kroz smetove snega u dvorištu. Zadrhtao je. Nikada je uspevao da natera sebe da puži kroz te prolaze, iako je razumeo takvo iskušenje. Bilo je nečeg uzbudljivog u građenju sopstvenog sveta na takav način. Istina, svako do izvesne mere gradi sopstveni svet – bar psihički – pošto je svačija stvarnost drugačija, ali...

„Tata?“ Aston je sada stajao ispred njega. „Da li ti je sneg ušao u glavu ili tako nešto?“

Vinsent je zatreptao. Otvorio je usta da kaže nešto o tome kako je za tvrđavu potrebno mnogo više snega baš kada se na vratima pojavila Marija.

„Ovde nećemo praviti tvrđave od snega“, odlučno je rekla, prekrštajući ruke na grudima. „One mogu da se uruše. To su prave smrtonosne zamke. A zašto ti, za ime sveta, čistiš sneg u kožnim rukavicama i kaputu *hugo bos*? Zašto ne možeš da nosiš praktičnu zimsku odeću kao normalan čovek?“

Naravno da je bila u pravu. I u vezi sa odećom i sa utvrđenjem. A opet, on nije imao perjanu jaknu ili pletenu kapu sa kićankom na vrhu, kakve izgleda svi nose, i postojali su načini da se napravi tvrđava od snega tako da se sigurno ne sruši. Samo moraš da razmišljaš šestougaono, kao Bakminster Fuler*, ili praviš lukove od snežnih blokova kako bi se težina ravnomerno rasporedila. Kada bi samo bilo još snega... A onda je opazio Marijin pogled i blago se nakašljao.

„Tvoja majka je u pravu“, složio se. „A ako ćemo praviti iglu, treba nam led.“

„Sjajno!“, uzviknuo je Aston, ponovo ležući u sneg. „Možemo da ga napravimo u zamrzivaču!“

„Pa, kapacitet zamrzivača je dvesta sedamdeset litara. Kada se uračuna svih sedam polica. Spoljašnje dimenzije iglua treba da...“

Vinsent je čuo kako je njegova žena glasno pročitila grlo iza njega.

„Zamrzivač nije dovoljno veliki“, skratio je on. „Nego, gde ti je ranac?“

Marija je uzdahnula i vratila se u kuću po zaboravljenu torbu. Aston je seo na sneg i pokušao da napravi grudvu. Vinsent je znao kome je ona namenjena.

„Dobro, pretpostavljam da je bolje da skoknem unutra po ključeve od kola pa da krenemo“, rekao je brzo se okrećući.

Grudva mu se zabila u leđa pre nego što je stigao do praga. Iza njega, Aston je urlao od smeha.

Marija je stajala u hodniku i stavljala rezervnu odeću u Astonovu torbu.

„Nego, pokušao sam da pozovem tvoju sestru da sve ugovorimo oko dece za Božić“, rekao joj je Vinsent, „ali izgleda da joj telefon isključen. U stvari, izgleda da je isključen već danima. Je li otputovala ili tako nešto?“

Marija je ugurala termo-helanke u ranac žustrim pokretima.

„Godinama nisam razgovarala sa Ulrikom“, jetko je odgovorila. „Moraćeš sam da pronađeš svoju bivšu ženu.“

„To sam i pokušavao da uradim. A ne liči na nju da se ne javlja.“

* Američki arhitekta, pronalazač, pisac i filozof (1895–1983). (Prim. prev.)

Dok je ulazio u kuhinju po ključeve auta, izvadio je telefon da opet pozove Ulriku.

Rezultat je bio isti kao i ranije – veza nije uspostavljena.

Umesto toga joj je poslao SMS, da se javi čim pre bude mogla. Uostalom, ostalo je još samo nekoliko dana do Božića.

Takođe je video da mu je Mina poslala kratku poruku da mu poželi srećan Božić. Nije bio sasvim siguran kako da odgovori na to. Poruka je bila poput izazova – kao da od njega traži da definiše njihov odnos. Trenutno su bili na prelomnoj tački i odatle je moglo da krene u oba pravca. Ako bi njegov odgovor bio sažet i kratak, onda bi potvrdio da od sada njih dvoje nemaju ništa više od površnog ali srdačnog odnosa. Ako bi odgovorio na neki više ličan način, onda bi joj jednom zauvek stavio do znanja kako želi da budu nešto više od kolega. A to bi otvorilo Pandorinu kutiju pitanja o tome šta on želi da budu.

Srećan Božić.

Dođavola s tim.

Kada je dodatno razmotrio situaciju, ubacio je telefon u džep umesto da joj odgovori. Moraće da odgovori kasnije, kada bude imao više vremena da razmisli.

„Tata! Dolaziš li ili šta?“, povikao je Aston spolja. „Zakasniću!“

„Dolazim!“, doviknuo je on.

Na pola sekunde pitao se da li da pozove Ulriku na posao i pita da li je bolesna ili se iz nekog drugog razloga ne oseća dobro. Ali Marija bi verovatno imala šta da kaže o takvoj brizi prema njenoj sestri. Ulrika će pozvati kad bude mogla.

Dohvatio je ključeve kola i, pre nego što je ponovo krenuo napolje, dvaput je proverio da li su vrata njegove radne sobe zaključana. Počeo je da ih zaključava pre nekih mesec dana, zbog brige za svoju porodicu. Ako bi iko od njih nekim slučajem video šta je unutra, to ne samo da bi vodilo do pitanja na koja ne može da odgovori već bi ih takođe verovatno i uplašilo. Skoro isto onoliko koliko je i plašilo i njega.

* * *

„**A** sigurni ste da su kosti ljudske?“
Mina je naterala sebe da diše mirno i duboko. Bilo je vrlo malo mesta na kojima ne bi radije bila nego na ovom na kome se zatekla: u mračnim, prljavim tunelima koji su činili metro sistem Stokholma. Osim toga, ovde dole bilo je ledeno hladno. Volela je hladnoću, ali je čak i ona imala granice. Dah im se pretvarao u belu paru i stisnula je jaknu oko sebe u pokušaju da se malo ugrije.

„Da, forenzičari su sigurni. Jedna od njih je osteolog“, odgovorio je Adam, prigušujući zevanje. „Naučnica koja proučava kosti. Zna svoj posao. Sumnjam da bismo inače bili ovde dole u cik zore. Obično nisam ni budan u ovo vreme.“

Po njegovom glasu mogla je da primeti da ni on nije ljubitelj klaustrofobičnih tunela.

„A sigurni smo da su zaustavili vozove na ovom delu linije?“ Mina je pažljivo koračala nogu pred nogu u snopu svetlosti svoje baterijske lampe.

Nešto je projurilo pored njenih nogu. Nije uspela da vidi šta je to bilo i nije mogla da priguši krik.

Stegnula je zube i naterala se da nastavi dalje, iako joj je srce tako jako lupalo u grudima, kao da će iskočiti. Malo dalje napred videla je još svetlosti i kretanje ljudi. Ovo joj je pomoglo da potisne užase koji su vrebali u mraku i fokusira se na zadatak koji je pred njom.

„Dobro jutro, Mina. I Adame, takođe“, pozdravio ih je šef forenzičara, kratko im klimnuvši glavom. „Mada ovo i nije baš naročito dobro jutro.“

Pokazao je prema nečemu za šta je ona shvatila da je ranije bila hrpa šljunka. Forenzičari su sada uklonili njen najveći deo, ostavljajući na mestu samo urednu gomilu kostiju.

„To su, bez sumnje, ljudske kosti. Na osnovu brzog vizuelnog pregleda, izgleda da su iz istog tela, ali nećemo moći to da utvrdimo dok antropolog forenzičar ne bude mogao da ih složi na sto i proveriti.“

Mina je posmatrala kosti trljajući promrzle ruke. Gomila je izgledala gotovo kao oltar. Kostii su bile uredno raspoređene, simetrično poslagane, sa lobanjom na vrhu. Sve je izgledalo nekako ritualno, ali pazila